

KR.0002.6.2025

Posiedzenie Rady NCN 4-5 czerwca 2025 r.

Miejsce posiedzenia:

Narodowe Centrum Nauki

Kraków, ul. Twardowskiego 16

W dniach 4-5 czerwca 2025 r. odbyło się posiedzenie Rady Narodowego Centrum Nauki (NCN). W pierwszym dniu spotkania, Rada pracowała w ramach Komisji Odwoławczej, Komisji ds. regulaminów i procedur oraz Komisji ds. oceny efektów działalności NCN. Tego samego dnia odbyły się również posiedzenia Komisji głównych Rady NCN: Nauk Humanistycznych, Społecznych i o Sztuce (HS), Nauk Ścisłych i Technicznych (ST) oraz Nauk o Życiu (NZ), a także rozmowy z kandydatami na stanowiska Koordynatorów Dyscyplin NCN. Posiedzenie plenarne odbyło się 5 czerwca br. według przyjętego porządku obrad.

Czerwcowe posiedzenie Rady NCN rozpoczęło od omówienia przyczyn niskiej konkurencyjności nauki polskiej na arenie międzynarodowej. W toku prowadzonej dyskusji na ten temat wskazano na potrzeby reform i zmiany podejścia do finansowania badań. Zwrócono uwagę na zbyt małą liczbę naukowców w Polsce i konieczność reformy strukturalnej systemu nauki. Rozmawiano również na temat polityki grantowej NCN i jej roli w zwiększeniu udziału Polski w programach międzynarodowych. Dyskusja skupiła się również na omówieniu udziału NCN w wspieraniu polityki kadrowej uczelni. Wskazano na problem uzależniania etatów wyłącznie od grantów co prowadzi do niestabilności systemu. Postulowano wprowadzenie dodatków dla aktywnych badaczy jako alternatywy dla pełnych etatów finansowanych przez NCN. Podkreślono, że w warunkach zbliżającego się niżu demograficznego, istotniejsze może być wspieranie już zatrudnionej kadry niż tworzenie nowych miejsc pracy. W opinii członków Rady, kluczowym wyzwaniem jest przyciąganie zagranicznych talentów, zatrzymanie młodych naukowców oraz stworzenie trwałych struktur wspierających rozwój kariery naukowej. Zmiany powinny być elementem szerszej strategii rozwoju systemu nauki w Polsce.

Rada dyskutowała również na temat planowanej współpracy NCN i NCBR przyjmując kierunkowe decyzje dotyczące założeń wspólnego programu konkursowego obu agencji. Zapoznała się także z działaniami podejmowanymi przez NCN dotyczącymi przygotowania koncepcji programu „Badania podstawowe” w ramach funduszy norweskich i funduszy EOG na lata 2021-2028. Dzięki sukcesowi poprzedniej edycji (2014-2021), budżet programu został zwiększony do ok. 70,5 mln euro.

Dużo uwagi poświęcono omówieniu harmonogramu przeprowadzania konkursu PRELUDIUM. Obecnie konkurs ogłaszany jest raz w roku w marcu, co według wielu członków Rady jest niewystarczające. Zgłoszono propozycje powrotu do dwóch edycji rocznie lub wprowadzenia naboru ciągłego, co zapewniłoby większą elastyczność doktorantom i lepiej wspierało ich rozwój naukowy. Wskazano jednak na wyzwania organizacyjne i finansowe związane z obsługą większej liczby wniosków, zwłaszcza przy ograniczonych zasobach NCN. Dyskusje na ten temat będą kontynuowane, a ewentualne zmiany mogłyby wejść w życie najwcześniej w 2026 roku.

Rada NCN omówiła i zaopiniowała [uchwałę Rady NCN nr 49/2025](#) (23 głosy „za”) zaktualizowaną politykę dotyczącą publikowania wyników badań w otwartym dostępie. W odpowiedzi na wcześniejsze dyskusje prowadzone na ten temat oraz głosy środowiska naukowego, Dyrektor NCN zdecydował o dalszej liberalizacji zasad w tym zakresie. Zamiast dotychczasowych obowiązków, NCN wprowadza rekomendacje publikacyjne, których niewypełnienie nie wpływa na ocenę realizacji projektów badawczych finansowanych przez NCN. Polityka promuje zieloną ścieżkę OA, ale nie wyklucza również innych modeli publikowania wyników badań, również w modelu tradycyjnym – zamkniętym. Kierownicy projektów będą mogli pokrywać koszty publikowania w otwartym dostępie (*Article Processing Charge*, APC), również w czasopiśmie hybrydowych, co dotychczas nie było dopuszczalne. Utrzymane zostaje ograniczenie, że koszty APC można pokrywać wyłącznie w ramach 2% kosztów pośrednich, tzw. kosztów Open Access, oraz ewentualnie z innych kosztów pośrednich. Zmiany będą obowiązywać od konkursów ogłaszanych we wrześniu br., natomiast liberalizujące zasady publikowania będą miały działanie wsteczne i obejmą także obecnie trwające projekty. W związku z przyjęciem nowych zasad publikowania w otwartym dostępie zmieni się również status NCN w cOAlition S, co oznacza, że NCN nie będzie już formalnym członkiem tej koalicji, nadal będzie promować otwarty dostęp i transparentność w nauce, ale z większą elastycznością w stosunku do beneficjentów zgodnie nową, zliberalizowaną polityką.

W dalszej części obrad Rada NCN przeznaczyła 170 mln zł na realizację projektów badawczych w konkursie SONATA BIS 15 i 25 mln zł w konkursie MAESTRO 17, planowanych do ogłoszenia przez NCN 17 czerwca 2025 r., przyjmując w tej sprawie [uchwałę nr 50/2025](#) i [uchwałę nr 51/2025](#) (23 głosy „za”). Decyzją Rady, przyjętą [uchwałę nr 52/2025](#) (23 głosy „za”), zwiększono o 5 mln zł nakład finansowy konkursu SONATINA 9 do kwoty 45 mln zł i przeznaczono w tym konkursie 12,126 mln zł na realizację projektów badawczych w naukach humanistycznych, społecznych i o sztuce, kwotę w wysokości 15,188 mln zł na projekty w naukach o życiu i 17,686 mln zł w naukach ścisłych i technicznych. Natomiast [uchwałę nr 53/2025](#) (23 głosy „za”), Rada podzieliła środki finansowe w wysokości 46 mln zł na realizację polsko-chińskich projektów badawczych w konkursie SHENG 4, przyznając 29,403 mln zł na projekty w naukach ścisłych i technicznych, 15,793 mln zł w naukach o życiu oraz 804 tys. zł w naukach humanistycznych społecznych i o sztuce. Decyzje finansowe zostały podjęte również w międzynarodowych konkursach wielostronnych. Rada [uchwałę nr 54/2025](#) (23 głosy „za”) ustaliła wysokość środków finansowych w kwocie 750 tys. euro z przeznaczeniem na finansowanie projektów badawczych realizowanych przez polskie zespoły naukowe w konkursie LEAP-SE Call 2026, przeprowadzanym w ramach sieci LEAP-SE – Joint EU-AU Research and Innovation Partnership on Sustainable Energy (Horizon Europe). Na konkursy przeprowadzane w ramach Europejskiego Partnerstwa na rzecz Bioróżnorodności Biodiversa+, Rada [uchwałę nr 55/2025](#) (23 głosy „za”) przeznaczyła 1 mln euro na finansowanie projektów badawczych realizowanych przez polskie zespoły naukowe w konkursie BiodivConnect: Restoration of ecosystem functioning, integrity and connectivity i [uchwałę nr 56/2025](#) (23 głosy „za”) przeznaczyła 1 mln euro na finansowanie projektów badawczych realizowanych przez polskie zespoły naukowe w konkursie BiodivFuture: Future sustainable socio-ecological systems: trajectories of change. Biorąc pod uwagę ogromne zainteresowanie polskiego środowiska naukowego konkursami ogłaszającymi przez sieć M-ERA.NET, finansującą badania z obszaru nauk o materiałach oraz inżynierii materiałowej, Rada [uchwałę nr 57/2025](#) (23 głosów „za”) przeznaczyła 1,5 mln euro na projekty badawcze realizowane przez polskie zespoły naukowe w konkursie M-ERA.NET 4 Call 2026.

Rada przyjęła również zmiany w dokumentach wewnętrznych regulujących pracę Rady NCN. Z potrzeby doprecyzowania trybu i sposobu zgłaszania spraw oraz ich procedowania [uchwałą nr 61/2025](#) (21 głosów „za”, 2 głosy „przeciw”) przyjęto *Regulamin działania Komisji ds. etycznych*, i w konsekwencji [uchwałą nr 60/2025](#) zmianę *Regulaminu działania Rady NCN* polegającą na dodaniu nowego paragrafu dotyczącego funkcjonowania Komisji ds. etycznych.

Na zakończenie, Rada [uchwałą nr 58/2025](#) (23 głosy „za”) wybrała Zespół Ekspertów do oceny wniosków skierowanych przez Komisję Odwoławczą do ponownej oceny i [uchwałą nr 59/2025](#) wybrała dr Agatę Plesnar-Bielak na stanowisko Koordynatora ST oraz dr Grzegorza Sowę na stanowisko Koordynatora Dyscyplin NZ, którzy wygrali konkursy na te stanowiska, przeprowadzane przez Komisję Rady NCN ds. konkursów na Koordynatorów Dyscyplin.

Prof. dr hab. Tomasz Dietl
Przewodniczący Rady
Narodowego Centrum Nauki
/– podpisano cyfrowo/